

העותרים:

1. האגודה לזכויות האזרח בישראל
2. המרכז האקדמי למשפט ולעסקים ברמת גן
3. רופאים לזכויות אדם

כולם ע"י ב"כ עוה"ד ניצן אילני ו/או עודד פלר ואח'
מהאגודה לזכויות האזרח בישראל
וכן ע"י עו"ד ד"ר סיגל שהב
מהקליניקות לזכויות אדם במרכז האקדמי למשפט ולעסקים

- נ ג ד -

המשיבים:

1. השר לביטחון פנים
2. נציב בתי הסוהר
3. שרת המשפטים

ע"י פרקליטות המדינה, משרד המשפטים

תגובה מטעם העותרים

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 28.12.2025, מתכבדים העותרים להגיש את תגובתם להודעת המשיבים מיום 25.12.2025 (להלן: **הודעת המשיבים**), כדלקמן.

1. כזכור, לאחר שהוגשו הודעת העדכון הקודמת מטעם המשיבים מיום 19.2.2025, ותגובת העותרים מיום 24.3.2025, התקבלה ביום 6.4.2025 החלטת בית המשפט הנכבד, במסגרתה הביע בית המשפט תדהמה מהחרפתו הקיצונית של משבר הכליאה ומהעלייה העצומה בהיקפי הכלואים, וביקר את המדינה על אוזלת ידה בהתמודדות עם המצב החמור ועל הפחתת הפיקוח הפרלמנטרי בנושא:

"מאז תחילת המלחמה ב-7 באוקטובר 2023 נוספו למצבת הכליאה בשירות בתי הסוהר כ-7,000 (!!!) כלואים נוספים והוכרז על 'מצב חירום כליאתי'. משבר הכליאה עוד טרם פרוץ המלחמה, הוחמר אפוא במידה ניכרת ושטח המחיה של חלק גדול מהאסירים נמוך כיום מ-3 מ"ר לכלוא, ונוצרו תנאי צפיפות ודוחק והלנת כלואים על הרצפה. יש להצר על כך שגם כעת, כשנה וחצי לאחר פרוץ המלחמה, העלייה הניכרת בהיקפי הכליאה טרם תורגמה לפתרונות משמעותיים ומהירים יותר להתמודדות עם משבר הכליאה החמור. בהודעת העדכון מטעם המדינה לא הייתה התייחסות לפיקוח הפרלמנטרי בנושא משבר הכליאה ומתגובת העותרים נמצאנו למדים כי אף תדירות הדיווחים לכנסת הופחתה, וגם על כך יש להצר".

בית המשפט הנכבד ציין עוד בהחלטתו, כי "לא ניתן להתעלם מנסיבות התקופה החריגות", וכי הוא רשם לפניו פעם נוספת את מחויבותה של המדינה לעשות את כלל המאמצים הדרושים למציאת פתרונות למצב. עוד הביע תקווה, "כי משבר הכליאה יהיה נתון לפיקוח פרלמנטרי הדוק יותר". לבסוף, קבע בית המשפט הנכבד, כי המדינה תשוב ותעדכן "כיצד פעלה לשיפור המצב" עד ליום 28.9.2025, תוך שהוא מקדים בכחודשיים את המועד להגשת הודעת העדכון שאמורה להיות מוגשת מטעם המשיבים מדי שנה עד לראשית חודש דצמבר, בהתאם להחלטת בית המשפט מיום 29.12.2022.

2. אלא שמאז החלטה זו התבקשו שלוש ארכות, ובפועל הוגשה הודעת המשיבים רק ביום 25.12.2025, לאחר המועד הקבוע להגשת הודעת העדכון השנתית. נראה כי לא בכדי לא אצה למשיבים הדרך לעדכן אודות הפעולות שנקטו לשיפור המצב מאז הודעת העדכון הקודמת. זאת, משום שבפעולות אלו אין כדי להקל על משבר הכליאה הקיצוני ולו במעט, משאין מספיקות להדביק את הגידול המהיר במצבת הכלואים.

3. נפתח בנתונים, אשר נדמה שמדברים בשם עצמם, ובמצב המחריד בבתי הסוהר, הן של הכלואים הפליליים, הן של הכלואים הביטחוניים. נעמוד על כך שהגידול במצבת הכלואים אינו גזירת גורל, כפי שהמשיבים מתייחסים אליו, אלא תוצר הכרחי של מדיניות התביעה, ועל כך שמאמציהם של המשיבים להתמודדות עם משבר הכליאה רחוקים ממתן מענה מספק למצב הקיצוני.

נתוני הכליאה והמצב המחריד בבתי הסוהר

4. כידוע, מאז החלטת בית המשפט הנכבד מיום 6.4.2025, השתנו "נסיבות התקופה החריגות" שהוזכרו בהחלטת בית המשפט הנכבד. ביום 10.10.2025 נכנסה לתוקפה הפסקת האש, ובמסגרת ההסכם לשחרור החטופים שוחררו קרוב ל-2,000 כלואים פלסטיניים (סעיף 17 להודעת המשיבים). בסך הכל, במסגרת שלוש העסקאות שבוצעו, השתחררו כ-4,000 כלואים פלסטיניים מבתי הסוהר בישראל. ניתן היה לצפות כי הפסקת האש והשחרור המסיבי של כלואים יביאו להקלה משמעותית במצוקת הכליאה. אלא שחרף האמור, מצבת הכלואים ממשיכה לטפס לממדים מפלצתיים. על פי הנתונים העדכניים שהובאו על ידי עו"ד אביב ישראלי מהלשכה המשפטית במשרד לביטחון לאומי בדיון שנערך בוועדה לביטחון לאומי ביום 13.1.2026, נכון לאותו יום עמדה מצבת הכלואים על 23,110 כלואים – עלייה של כ-6,750 כלואים מראשית המלחמה! כלומר, אילו לא היתה מתבצעת עסקת שחרור החטופים האחרונה, היתה עומדת היום העלייה במצבת הכליאה על כ-8,750 כלואים. ועוד כאמור בסעיף 18 להודעת המשיבים, צפויה עלייה נוספת של כ-400 כלואים שנמצאים במתקני צה"ל וממתנינים לקליטה בשב"ס. כל זאת, כזכור, כאשר תקן הכליאה עומד על 14,500 כלואים. כלומר, מצבת הכלואים העדכנית כיום גדולה פי 1.6 (!) מתקן הכליאה.

5. על פי הנתונים בדיווח האחרון שהועבר על ידי השר לביטחון לאומי לוועדה לביטחון לאומי ופורסם באתר הוועדה (הקישור הובא בסעיף 36 לתגובת המשיבים), 13,501 כלואים, המהווים כ-60% מכלל הכלואים, הוחזקו, נכון ליום 30.11.2025, בשטח מחייה הנמוך מ-3 מ"ר לכלוא, אשר אינו עומד בתנאי הפעימה הראשונה: כ-92% מהכלואים הביטחוניים (93%, נכון ליום 19.11.2025, לפי סעיף 18 לתגובת המשיבים) – 8,222 כלואים, וכ-39% מהפליליים – 5,279 כלואים. 4,192 מהכלואים הולנו על הרצפה – כ-200-250 על גבי מיטות נפתחות, והיתר על גבי מזרנים.

6. החזקת כלואים בשטח מחייה הפחות מהשטח המינימלי שבית המשפט הנכבד קבע לגביו כי הוא תנאי הכרחי להגנה על זכותם החוקתית של כלואים לכבוד – משקפת "תנאי כליאה שאינם ראויים למחייתו של אדם" (פסקה קכ"א לפסק הדין). הלנת אסיר ללא מיטה ובצפיפות איומה פוגעת הן בזכותו לכבוד, הן בזכות לבריאות. מדובר בתנאי כליאה מכאיבים ומשפילים שגוררים אף מניעת שינה וגרימת מצוקה, ויש בהם לפגוע בבריאות הנפשית והפיזית של האסיר. החזקת אלפי כלואים בשטח הנמוך מ-3 מ"ר מהווה הפרה של האיסור על ענישה אכזרית, בלתי אנושית ומשפילה, המעוגנת באמנה נגד עינויים ונגד יחס ועונשים אכזריים, בלתי אנושיים ומשפילים משנת 1984, שישראל צד לה (להלן: האמנה). סעיפים 1 ו-2 לאמנה קובעים איסור מוחלט על עינויים, ובתוך כך

ענישה הגורמת סבל חמור, וזאת גם בנסיבות חריגות, "בין אם מצב מלחמה או איום במלחמה... או מצב חירום אחר" (סעיף 2.2 לאמנה).

7. **תנאי צפיפות ודוחק קשים אלה, שכוללים הלנת אלפי כלואים על הרצפה, מצטרפים לפגיעה קשה בהיבטים רבים נוספים של תנאי הכליאה בבתי הסוהר מאז תחילת המלחמה.**

8. באשר לכלואים הפליליים, דו"ח שפרסמה הסניגוריה הציבורית אודות תנאי הכליאה במתקני שב"ס בשנים 2023-2024 הצביע על ליקויים מערכתיים חמורים (הסניגוריה הציבורית [תנאי המעצר והמאסר במתקני הכליאה של שירות בתי הסוהר 2023-2024](#) (2025)). כך, למשל, בתחום התברואה וההיגיינה נמצאו תאים מוזנחים ללא חלונות או תאורה, נוכחות פשפשים, חרקים ועכברים, מחסור באמצעי ניקיון והיעדר אוורור מספק, שיצר תנאי חום ומחנק קיצוניים (שם, בעמ' 10-16); בתחום הרפואי בלטו היעדר מענה יעיל ואפקטיבי לתלונות רפואיות מצד האסירים, מחסור ברופאים ובפרט בפסיכיאטרים ועיכובים משמעותיים בקבלת טיפול (שם, בעמ' 16-19); בתחום המזון נמצא כי האוכל המסופק אינו מספק בכמותו ובאיכותו ואינו מאפשר קיום תזונתי בסיסי ללא רכישות בקנטינה (שם, בעמ' 19-21); בתחום השיקומי נמצא מחסור ניכר במסגרות שיקום, חינוך וטיפול (שם, בעמ' 21-25). "המבקרים התרשמו כי היכולת לספק סיוע ושירותים עבור האסירים, לפעול למען שיקומם ואפילו לנהל שיחה בתנאים שכאלו הינה קשה" (שם, בעמ' 16).

9. מעדויות ומדיווחים בכלי התקשורת עולה כי לאחר פרוץ המלחמה חל שינוי דרסטי בדפוסי השימוש בכוח במערכת הכליאה, ואלימות קשה שהופעלה תחילה כלפי אסירים ביטחוניים הפכה תוך זמן קצר לנוהג שגרתי, אשר התפשט גם לאגפים הפליליים. יוטעם כי אין מדובר באירועים חריגים או בשימוש נקודתי בכוח בנסיבות קיצון, אלא בדפוס פעולה מתמשך, המופנה גם כלפי אסירים המשתייכים לאוכלוסיות הפגיעות ביותר ובהם אסירים עם מוגבלויות, על הרצף האוטיסטי, מתמודדי נפש וסיעודיים. על פי הדיווחים, סוהרים מפעילים כוח כלפי אסירים באמצעות אלות, טייזר, כדורי גומי, רימוני הלם וגז, לעיתים כשהם רעולי פנים וללא תגי זיהוי. במקרים מסוימים הוביל שימוש זה לפגיעות גופניות חמורות ואף לנכויות (שש מולא "ירי כדורי גומי, רימוני הלם בתאים ומכות עד כדי אשפוז: גל של אלימות סוהרים נגד אסירים שוטף את האגפים הפליליים" [ynet](#) 13.1.2026).

10. באשר לכלואים הביטחוניים, מאז תחילת המלחמה פורסמו עדויות זוועה חוזרות ונשנות אודות מעשים מחרידים המתרחשים בבתי הסוהר בנוגע לתנאי כליאתם: עינויים, התעללות, אלימות פיזית ומינית, מוות, פציעה, כבילה, שימוש באלות, בגז מדמיע ובכלבים, תנאי כליאה בלתי אנושיים ומשפילים (בהם, בנוסף לצפיפות הקשה, גם היגיינה ירודה ומגפת גרדת, קור, ניתוקי מים, היעדר שמש ואוויר ועוד), מניעת גישה לשירותים רפואיים, הרעבה והזנה דלה (תחושת רעב, אבדן משקל קיצוני, צום כפוי ואגירת מזון כדי לאוכלו פעם ביום), מניעת שינה, מניעת מפגש עם הצלב האדום ועוד (ראו, למשל: יהושע (גיוש) בריינר "עצורים בכלא מגידו מעידים על אלימות והתעללות קשה מצד סוהרים" [הארץ](#) 30.12.2023; דוח ארגון בצלם מיום 5.8.2024, "ברוכים הבאים לגיהנום", הכולל עדויות של כלואים פלסטינים; וכן: יונתן פולק "ראיתי שהרצפה מלא דם קרוש. הרגשתי את הפחד עובר כמו חשמל בגוף. ידעתי בדיוק מה תכף יגיע" [הארץ](#) 9.1.2025).

11. ביום 7.9.2025 ניתן פסק דינו של בית המשפט הנכבד, אשר חייב את המשיבים לנקוט בצעדים המבטיחים שגם לאסירים ביטחוניים יסופק מזון המאפשר תנאי קיום בסיסיים בהתאם לדין החל (בג"ץ 2858/24 [האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' השר לביטחון לאומי](#), פסקה 32 לפסק דינה של כב' השופטת ברק-ארז (7.9.2025)). בפסק הדין נקבע, כי המשיבים אינם עומדים בחובותיהם על פי הדין. המידע שהוצג בפני בית המשפט, לרבות החומר החסוי שהוגש במעמד צד אחד, העלה "ספקות

ממשיים ביחס למצב התזונה בפועל של האסירים הביטחוניים, ולא במקרים חריגים בלבד" (פסקה 33 לפסק דינה של השופטת ברק-ארז; וראו גם פסקה 4 לפסק דינו של השופט גרוסקופף). השופטת ברק-ארז ציינה, כי אין באפשרותה לכלול פירוט נוסף משום שמדובר בחומר חסוי, אולם הפנתה לדוח הסניגוריה הציבורית הפומבי האחרון שהוגש לשר המשפטים, בו צוינו ממצאים חמורים אשר כללו, בין היתר, "מחסור משמעותי במזון עד כדי דיווחים על רעב קיצוני בקרב הכלואים; מניעת גישה רציפה למי שתיה במקומות מסוימים; היעדר טיפול רפואי בסיסי" ועוד. על פי האמור בדוח, "ממצאים חמורים אלו הובאו לידיעת היועצת המשפטית לממשלה ונציב שירות בתי הסוהר" (הסניגוריה הציבורית **דוח פעילות שנתי 2024**, בעמ' 73 (להלן: **דוח הסניגוריה לשנת 2024**)). להשלמת התמונה יצוין כי משלא חל שינוי בתזונת הכלואים בהתאם לפסק הדין, הוגשה ביום 18.11.2025 בקשה לפי פקודת ביזיון בית המשפט, במסגרתה התבקש בית המשפט הנכבד לכון במאסר או בקנס את נציב בתי הסוהר, לציית לצו המוחלט שניתן ביום 7.9.2025. בקשה זו עודנה תלויה ועומדת בפני בית המשפט הנכבד.

12. גם ועדת האו"ם נגד עינויים – ועדת המומחים לעניין האמנה נגד עינויים ונגד יחס ועונשים אכזריים, בלתי אנושיים או משפילים – עמדה על מצבם המחריד של הכלואים הביטחוניים לאחרונה **בדוח התקופתי השישי בעניינה של ישראל**, שהתפרסם ביום 28.11.2025. זהו הדוח הקשה והחרף ביותר שפרסמה הוועדה אי פעם אודות ישראל, ובאופן קונקרטי ביחס למצב בבתי הסוהר, ובמיוחד באשר לעצורים ולאסירים הפלסטינים המוחזקים בהם. הוועדה מנתה שורה ארוכה של זוויות המתחוללות בבתי הסוהר וקבעה, כי מדובר בהפרות חמורות של האמנה נגד עינויים, שחלקן עשויות להוות פשעי מלחמה ופשעים נגד האנושות, ואף להשתלב ביסודות של עבירת הג'נוסייד. בין היתר, עמד הדוח על כך שמאז פרוץ המלחמה תועדו 98 מקרי מוות של כלואים פלסטינים בבתי הסוהר, ושעל גופות חלק מהכלואים נמצאו סימני עינויים והתעללות, כולל מניעת טיפול רפואי ותת-תזונה. עוד עמדה הוועדה על הצפיפות הקשה בבתי הסוהר (ראו גם: ניר חסון "ועדת האו"ם נגד עינויים: חוששים מהידרדרות קשה בתנאי הכליאה של עצירים פלסטינים **הארץ** 29.11.2025).

הגידול הקיצוני במצבת הכלואים אינו גזירת גורל

13. הוראת השעה שנחקקה ביום 18.10.2023 לצורך התמודדות עם העלייה במספר הכלואים בעקבות המלחמה, המתירה לשר לביטחון לאומי להכריז על "מצב חירום כליאתי", במהלכו ניתן להלין כלואים תוך חריגה מהוראות הדין לעניין שטח מחיה ללא רף מינימלי ולהלינם שלא על מיטה, עתידה לפקוע ביום 31.7.2026. היות שאין עוד הצדקה להאריך את הוראת השעה לנוכח הפסקת האש, **משמע, שלרשות המשיבים עומד פרק זמן של כחצי שנה על מנת להגיע למצב שבו שטח המחייה לכלוא עומד על 3 מ"ר לכל הפחות, על מנת לעמוד בקביעותיו של בית המשפט הנכבד בפסק דינו**. אלא שמהודעת המשיבים ומהדיווחים לוועדה לביטחון לאומי, לפיהם, כזכור, כ-60% מן הכלואים מוחזקים בשטח מחייה הנמוך מ-3 מ"ר, עולה כי המצב רחוק מכך כרחוק מזרח ממערב.

14. נדגיש: **הגידול הקיצוני במצבת הכלואים אינו גזירת גורל**, כפי שהמשיבים מתייחסים אליו בהודעתם, וזאת בוודאי לנוכח העובדה שהפסקת האש נכנסה לתוקפה לפני למעלה משלושה חודשים. "העלייה בהיקפי הכלואים נמשכת גם בעת הזו", מציניים המשיבים, "מטבע הדברים, ועל אף פעולות המשיבים..., מגמות אלה פוגעות באפקטיביות המאמצים ומציבות אתגר של ממש אל מול קביעות פסק הדין..." (סעיף 18 להודעת המשיבים). מהדברים משתמע כאילו נמשכת העלייה במצבת הכלואים עוד ועוד, כך מעצמה וללא כל שליטה, גורם אנושי או מדיניות העומדים מאחוריה, תוך

שהיא פוגעת מעצמה ביכולתם של המשיבים לקיים את פסיקתו של בית משפט נכבד זה ככתבה וכלשונה.

15. אלא שלא כך היא. [מפניית הסניגורית הציבורית הארצית ליועצת המשפטית לממשלה ולפרקליט המדינה](#) מיום 7.7.2025 עולה, כי העלייה במצבת הכלואים קשורה קשר הדוק לעובדה שמדיניות התביעה מאופיינת בכליאה עודפת בכל שלבי ההליך הפלילי – שיעורי מעצרים חריגים טרם הרשעה (כ-40% מאוכלוסיית הכלואים הפליליים הם עצורים, נתון גבוה ביותר ביחס למוצע באירופה ובמדינות ה-OECD), מאסרים קצרים בהיקפים גבוהים ושחרורים מוקדמים בהיקפים נמוכים. הסניגורית הארצית עמדה על כך שצמצום שיעורי הכליאה מהווה אינטרס ציבורי מובהק, שמטרתו למזער את הפגיעה בחירותם של אסירים ועצורים ולקדם אינטרסים חברתיים ובראשם שיקום ועבריינות חוזרת, וקראה לבחון מחדש את עמדת רשויות התביעה בנושא שקילת הצפיפות במסגרת גיבוש המדיניות בצמתים שונים בהליך הפלילי. במסגרת פנייתה, ביקרה הסניגורית הארצית בחריפות את העובדה שלא בוצעו שינויים במדיניות רשויות התביעה ושלא עודכנה העמדה העקרונית לפיה אין להתחשב בשיקולי הצפיפות בגיבוש מדיניות התביעה, על אף משבר הכליאה המתמשך, ובפרט לנוכח החרפתו הדרמתית מאז פרוץ המלחמה.

16. להשלמת התמונה יצוין כי גם בתשובתה לצו על תנאי שהוצא בעתירת העותרת 1 (בג"ץ 7132/23 האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' השר לביטחון לאומי), שהורה למדינה לנמק "מדוע מספר מקומות המעצר הפנויים לא יילקח בחשבון על ידי גורמי האכיפה כשיקול נוסף בקביעת היקף המעצרים", טענה המדינה כי אין מקום לכרוך את מצוקת הכליאה בשיקולי המעצר (כתב התשובה מיום 20.2.2025). לאחר הדיון בעתירה, הורה בית המשפט הנכבד למדינה, בהחלטתו מיום 20.10.2025, להגיש הודעת עדכון נוספת במסגרתה תתייחס, בין היתר, "לאפשרות כי הנתון בדבר מספר מקומות המעצר יובא בחשבון על-ידם במסגרת קביעת מדיניות המעצרים". ההודעה היתה אמורה להיות מוגשת עד ליום 15.1.2025, אך התבקשה דחייה במועד הגשתה.

17. יצוין, כי במסגרת [דיון שנערך בוועדה לביטחון לאומי של הכנסת](#) ביום 16.12.2025, בהשתתפות נציב שב"ס, עלה כי מספר העצורים שנקלטים מדי חודש הינו בלתי נתפס – כ-5,200 עצורים. ראשת מחלקת האסיר בשב"ס, גב' לוי בן משה, מסרה בדיון: "רק כדי לסבר את האוזן, מידי חודש נקלטים במשטרת ישראל כ-4,500 עצורים ועוד כ-200 על עבירות ביטחוניות, ומצה"ל משירות הביטחון הכללי אנחנו קולטים מידי חודש כ-500 עצורים, כאשר שני שליש מתוכם לערך הם מגזרת יו"ש. השחרורים לא עומדים בקצב הקליטות, לכן המצבה ממשיכה לעמוד על המספרים הללו. כמובן שהמשמעות של הדבר היא הצפפה משמעותית". ברי כי מדובר במדיניות מעצרי יתר הדורשת טיפול מיידי.

התמודדות המשיבים על משבר הכליאה

18. אם כן, עסקינן בגידול שנמצא, לפחות בחלקו הגדול, בשליטתם של המשיבים. אך תחת בחינה נחוצה של מדיניות התביעה והתאמתה לשיקולי הצפיפות, אלו עסוקים, כמעט באופן בלעדי, בפתרונות בינוי. זאת, על אף שידוע כי הוספת תאי כליאה אינה פותרת את בעיות הצפיפות בטווח הארוך ועלולה דווקא להוביל להרחבת הכליאה, בדומה לכך שסלילת כבישים נוספים אינו פותרת את בעיית העומס התחבורתי (ראו: דוח הסניגוריה לשנת 2024, בעמ' 74). אלא שגם פתרונות הבינוי שמציגים המשיבים רחוקים מלתת מענה למצב הקיצוני.

19. בדומה להודעת העדכון הקודמת, נדמה כי גם בהודעה הנוכחית מעדכנים המשיבים בעיקר אודות השלמת בניית אגפים באיחור ניכר, עיכובים נוספים בלוחות הזמנים, תקציבים חסרים, והבטחות עתידיות. כך, למשל, באשר לפעולות שהיו אמורות להתבצע מכח החלטת ממשלה מספר 1903, מעדכנים המשיבים בסעיף 21 כי אוכלסו שלושה מתוך שישה אגפים הכוללים 400 מקומות כליאה במתקן "מעשיהו", תכנית שהיתה צפויה להסתיים בשנת 2024 (ראו סעיף 17 להודעה הקודמת מטעם המשיבים). לגבי ההרחבה הנוספת של מתקן הכליאה, שהיתה בהליכי תכנון, התברר כי התקציב שהוקצה לא תואם את אומדני העלויות של הפרויקט ו"משכך, יתקיים שיח בין המשרד לביטחון לאומי, שירות בתי הסוהר ומשרד האוצר לצורך פתרון הסוגיה" (סעיף 21 להודעת המשיבים). גם תכנון והקמת אשכול הכליאה "מגידו", שצפוי להכיל 2,600 מקומות כליאה, מצויים עדיין בשלבי כתיבת המכרז, כפי שנמסר גם בסעיף 18 להודעה הקודמת, ועל פי סעיף 22 להודעת המשיבים, מועד השלמתם יידחה לשנים 2031-2032. באשר לפעולות שהיו אמורות להתבצע מכח החלטת ממשלה מספר 1712, מעדכנים המשיבים בסעיף 29 להודעתם, כי השלמתם של 528 מקומות כליאה במתקן "עופר", שהיתה אמורה להסתיים בשנת 2024 (ראו סעיף 26 להודעה הקודמת מטעם המשיבים), טרם הושלמה.

20. המשיבים מדגישים בסעיף 34 להודעתם, כי מקודמת תוכנית להוספת 26 אגפי כליאה נוספים במתקן הכליאה "קציעות-סהרונים", שיכללו כ-3,000 מקומות כליאה. המשיבים מציינים כי שישה מהאגפים הוקמו וארבעה מהם אוכלסו, אך אינם מציינים מהו מספר מקומות הכליאה שנוספו ומהם התנאים באגפים החדשים שנוספו והאם הם עומדים בקביעותיו של בית המשפט הנכבד לעניין שטח המחיה הנדרש. כן מציינים המשיבים, כי "החלו בהליך בינוי באמצעות מכרז ל-20 אגפים נוספים", וכי להערכת גורמי המקצוע, הוא צפוי להסתיים בתוך חצי שנה, בחודש יולי 2026. עם זאת, מדיווח השר לביטחון לאומי לוועדה לביטחון לאומי מיום 10.12.2025, עולה כי הליך הבינוי עצמו טרם החל ובסך הכל נבחרו זוכים במכרז, כך שקיים ספק בנוגע לצפי לסיום העבודות שבהודעת המשיבים, ולהערכה הכוללת של מספר מקומות הכליאה שצפויים להתווסף במהלך שנת 2026 (3,190 מקומות, לפי סעיף 37 להודעת המשיבים).

21. מכיוון שהמשיבים אינם מפרטים אודות מספר מקומות הכליאה שנוספו בחלק מתקני הכליאה (למשל, מהו מספר מקומות הכליאה בארבעת אגפי האוהלים שמוגנו, סעיף 23 להודעת המשיבים; מהו מספר מקומות הכליאה שנוספו באגפים שהוקמו במתקן "קציעות-סהרונים", סעיף 34 להודעת המשיבים), קשה לחשב מהו המספר המדויק של מקומות כליאה שנוספו מאז הודעת העדכון הקודמת. גם אם המספר בו נוקבים המשיבים, 1,912 מקומות, הינו מדויק, הרי שכאמור, קשה לקחת ברצינות את הצפי לשנת 2026, המורכב ברובו מהצפי להשלמת 20 האגפים החדשים במתקן "קציעות-סהרונים", אשר בנייתם טרם החלה.

22. מעבר לפתרונות הבינוי שמציגים המשיבים בהודעתם, הפתרונות הנוספים שמוזכרים הינם **מזעריים ובלתי מספקים**. כך, למשל, 734 אסירים (205 מאז הודעת העדכון הקודמת) הוצאו ל"חופשה מיוחדת", כלומר, שחרורם הוקדם ב-45 יום לכל היותר, בהתאם לחוק לתיקון פקודת בתי הסוהר (תיקון מס' 66 – הוראת שעה – חרבות ברזל) (חופשה מיוחדת לאסיר), תשפ"ד-2024 (סעיף 33 להודעת המשיבים). בנוסף, חרף הרחבת מכסת הפיקוח האלקטרוני מ-1,250 תקנים ל-1,750 תקנים לפני כשנתיים, בהתאם לצו סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) (מכסת מפוקחים בפיקוח אלקטרוני) (תיקון), תשפ"ד-2024, מספר המפוקחים בפיקוח אלקטרוני עלה מאז הודעת העדכון הקודמת ב-20 בלבד (ולא ב-117 כפי שנטען בהודעת המשיבים – ראו סעיף 21 להודעת העדכון

הקודמת) והוא עומד על כ-1,201 מפקחים, ועדיין לא מגיע לרף המקסימלי טרם הרחבת המכסה (סעיף 25 להודעת המשיבים).

23. גם צוות היישום וההיגוי הלאומי, אשר הוקם מכח החלטת ממשלה מס' 1903 מיום 23.10.2022, ואשר היה אמור לבצע דיוני הערכת מצב כלליה לאומיים **אחת לחצי שנה** ולתכלל את פעולות הממשלה בעניין פתרון מצוקת הכליאה, התכנס בסך הכל **שלוש פעמים** במהלך למעלה משלוש שנים (סעיף 24 להודעת המשיבים). זאת, בניגוד להתחייבות המשיבים לבית המשפט הנכבד (ראו סעיף 10 להחלטה מיום 29.12.2022: "כפי שנמסר לנו, הצוותים הרלוונטיים נפגשים לעיתים מזומנות לשם מעקב אחר התקדמות יישום ההחלטה"). הדבר מעיד על החשיבות המועטה שמייחסים המשיבים למצב.

24. כאמור בתגובת העותרים הקודמת, **נראה כי המשיבים הרימו ידיים, ובמקום למצוא פתרונות אמיתיים, הם מבקשים להפחית את העיסוק במצב**. כפי שהזכיר אף בית המשפט הנכבד בהחלטתו מיום 6.4.2025, הפיקוח הפרלמנטרי על משבר הכליאה הופחת, משתדירות הדיווחים לכנסת צומצמה מאחת לשבועיים לאחת לחודש, והאפשרות להאריך את ההכרזה על מצב חירום כלילי הורחבה לתקופות של עד חודשיים, במקום עד חודש, בכל פעם. חרף התקווה שבית המשפט הביע בהחלטה, לא חל שינוי בנושא.

25. כפי שצינו העותרים בתגובתם הקודמת, לא זו בלבד שהמשיבים עושים מאמץ מזערי ביותר על מנת להתמודד עם מצוקת הכליאה, הם מקדמים מהלכים המחרפים, או עתידים להחרף, את מצוקת הכליאה, כגון החמרת הענישה, וכפי שצוין לעיל, הם אינם משנים את מדיניות המעצרים שלהם, כך שתיקח בחשבון את הצפיפות בבתי הסוהר.

26. גם הסניגוריה הציבורית, בדוח המסכם את פעילותה לשנת 2024, שהתפרסם ביום 18.8.2025, עמדה על כך ש"**מגמת ההחמרה בענישה נמצאת במתח מובהק מול משבר הכליאה החמור והמתעצם השורר במדינת ישראל ולמעשה מאיינת לחלוטין את מאמצי המערכת בקידום פתרונות לבעיית הצפיפות הקשה במתקני המעצר ובבתי הסוהר בישראל"** (דוח הסניגוריה לשנת 2024, בעמ' 23). בדוח צוין כי –

"לעמדת הסניגוריה הציבורית, במצב הנוכחי בו אסירים ועצורים מוחזקים בתנאים בלתי אנושיים הפוגעים בזכויותיהם הבסיסיות ביותר – **קשה להשלים עם הפתרונות בהם נוקטת המדינה**. המשבר הקשה מחייב פתרונות המוכוונים להפחתה משמעותית, ובטווח הזמן המידי, הן במספר העצורים והאסירים והן בתקופות השהייה במעצר ובמאסר. פתרונות אפשריים שכאלה ראוי שיכללו פעולות לצמצום שיעור המעצרים וגיבוש מדיניות מעצרים על ידי רשויות האכיפה באופן התואם את מצב החירום הכלילי בו אנו מצויים, לצד נקיטה באמצעים נוספים כגון: הפחתת השימוש בעונשי מאסר לתקופות קצרות; הגברת שיעור השחרורים על-תנאי של אסירים; הימנעות מקידום חקיקה המעודדת שימוש מואץ במאסרים; וכן נקיטה בצעדים מיוחדים בטווח הקצר – דוגמת הרחבת הסדר חופשות מיוחדות לאסירים המצויים לקראת תום תקופת מאסרם, הרחבת הסדר השחרור המנהלי וקידום ענישה בדרך של מאסרי בית בפקוח אלקטרוני" (שם, בעמ' 74).

לסיכום

27. כאמור לעיל, הוראת השעה שנחקקה ביום 18.10.2023 לצורך התמודדות עם העלייה במספר הכלואים בעקבות המלחמה, המתירה לחרוג מהוראות הדין לעניין שטח מחיה ללא רף מינימלי ולהלין כלואים שלא על מיטה, עתידה לפקוע ביום 31.7.2026. **לנוכח השינוי ב"נסיבות התקופה החריגות" (כאמור בהחלטה מיום 6.4.2025), ברי כי אין הצדקה נוספת להאריך את הוראת השעה.**

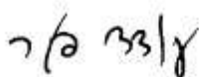
28. לפיכך, מתבקש בית המשפט הנכבד להבהיר למשיבים כי במהלך פרק הזמן עד לפקיעת הוראת השעה, עליהם לנקוט בשורת צעדים **מיידיים ואפקטיביים** שיובילו לעמידה בקביעות בית המשפט בפסק דינו ובהחלטתו מיום 29.12.2022, ולספק שטח מחייה של 3 מ"ר לכלוא לכל הפחות, ועד ליום 31.12.2027 – 4.5 מ"ר לכלוא.

29. כן יתבקש בית המשפט הנכבד להורות למשיבים על הגשת הודעת עדכון – עובר לפקיעת הוראת השעה – במסגרתה יבהירו כיצד בכוונתם לעמוד בקביעות פסק הדין.

18 בינואר 2026

ד"ר סיגל שהב, עו"ד

עודד פלר, עו"ד

ב"כ העותרים

ניצן אילני, עו"ד